

SZÉKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY ÚJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
és kliring 10,489 sz. — Helyközi telefon 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendőik.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
BETEGH PAL
LAPTULAJDONOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet cm.
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyilt-társora 1 korona

Mi lesz ebből a szegény országból!?

Irta: *Kossuth Ferenc.*

Lukács László ki akarta magyarázni azt, hogy mit értett a romok között található és felrobbanható „bombák” emlegetése alatt. Azt értette, hogy ha sokat bolygatjuk a multakat, megtörténhetik, „hogy még más esetekre is bukkanunk, amelyeknél a tények nem fedik magukat a történet nyilatkozatokat.”

Ez a magyarázat nemcsak hogy nem enyhíti, de kiélesíti azt a durva támadást, amelyet Lukács László minden ok és alkalom nélküli intézett ellenem és rajtam át az egész koalíciós kormány ellen.

Mert miről volt szó? Arról, hogy Lukács egy olyan tényről állított, amely egyszerűen nem felel meg a valóságnak. Azt állította, hogy a kiegyezésből a bankkérdés nem lett kikapcsolva (ami valótlan); és azt állította, hogy a kiegyezésben már el volt döntve a közös bank mellett a bankkérdés (ami szinte valótlan); és ezen teljesen légből kapott, a legkificamodottabb észjárással sem igazolható felfogást, mint tényt állította oda, egyszerűen rám fogta, hogy én mégis az ellenkezőt hirdetem és miniszterársaimra ipso facto ezzel szinte ráfogta, hogy ők megtárték, hogy én valótlanul hirdessek és ezen eljárásom jó hatását szépen zsebre tették.

Ha tehát Lukács — mint ahogy kimagyarázó beszédében mondta — erre akart hivatkozni, mint elrettentő példára, akkor az ő támadásának kvalifikálhatatlanságát magyarázatával még fokozta, holott teljes huszonnégy órája volt annak megmondására, hogy a miniszteri székéből nem illik szerződéseknél egy részét felhozni, másik részét elhallgatni csak azért, hogy az előző kormány egyik tagjára ráfoghasson valami légből kapott vádat és hogy ezzel árnyat vethessen az egész előző kormányra.

Ha valaki ily durván támad, ügyeljen arra, hogy az, amit beszél, teljesen megfeleljen az igazságnak; és ne ravaszkodjék oly ügyetlenül, hogy állításának valótlanosságára pár perc alatt rájöhhessen mindenki, aki olvasni tud; mint ahogy rájöhött az, aki a kiegyezésnek erre vonatkozó részét elolvasta, azonnal látván, hogy éppen azért, mert a bankkérdés kikapcsolatott, állított be mind a két vaglyagosság, vagyis egy a közös bankra való áttérés lehetősége, mint az önálló bank létrehozásának eshetősége.

Nem szivesen foglalkozom a parlamenti küzdelmeknek ezzel az utálatos elfajulásával, amely a mostan uralgó rendszert, feltámadása óta, jellemzi. Micsoda csunya, lovagiatlan dolog az, hogy derűre-borura mindent

ráfognak az őket megelőző koalícióra, semmi tisztes, férfias magyarázatot meg nem értenek; ugyanazokat a légből kapott vádatokat százszor ismétlik és a rágalomokra adott válaszok és kemoly igazolások, mint falra szórt borsó perdülnek le a politikusok vastag elfogultságának faláról!

Ők semmit sem csinálnak, semmit se alkotnak. Mindennel elkésnek. Ami keveset nagy vajudás után elsütnek, azt is ügyetlenül sűtik el. Politikai és parlamenti feladatok kimerül abban, hogy folytonosan ócsárolják a koalíciót, elfelejtve, hogy egy kormányzó többségnek egészen más a hivatása, mint az, hogy a megelőző parlamentet szidja, piszkolja, rágalmozza.

Ilyen módon a parlamentárizmust egészen le fogják járni. Már ugyanis súlyos teher a számlájukon az a mód, amellyel többséget szereztek maguknak. Most erre rádupláznak azzal, hogy a többség elemi feladatát nem teljesítik.

Az nem feladat teljesítés, hogy oly mohó készséget mutatnak óriási terhek elvállalására, amelyen még az osztrákok is megdöbbennek; emellett erejük kimekél az elmúlt küzdelmek szidalmazásában, a nemzeti vágyódások lekicsinylésében és azoknak a sárba rántásában, akik ezeknek a küzdelmeknek egy életet szenteltek.

Vajjon erre való egy kormányzó többség? Ez a munkapárt munkája? Ilyen eljárás ez azzal a helyzettel szemben, amelyben az ország van?

Érthető volna az, ha az általunk vallott elvekkel szembe állítván más elvek, a két irányzat megítélése körül folyó harc, de hiszen nem elvi harc folyik hanem csaknem mindig egészen másról van szó. Folyvást az a rosszakaratú és üres vád hangzik, hogy a függetlenségi párt, míg többség volt és míg részben a kormányon volt, nem tudta és nem akarta megvalósítani elveit.

Mintha teljesen elvesztette volna az egész társaság emlékező tehetségét! Mintha bizony az egész országban az utolsó parasztyerek is ne tudta volna, hogy koalíciós helyzet volt és nem függetlenségi helyzet; mintha bizony nem lett volna ezerszer kifejtve, sőt a koalíciós kormány megalakulásakor hivatalosan is bejelentve, hogy a különböző elvi alapokon álló pártok, az ország életbevágó érdekében állónak látván a koalíciót, a koalíció tartamára mindenik párt megtartja és hirdetni fogja elveit, de lemond speciális elvi megvalósításáról azért, hogy egy közös célt tüzzön ki és ezt iparkodjék elérni és ha ezt elérte, akkor feloszlik.

Tudta boldog, boldogtalan, hogy a kormánynak kétharmad része 67-es volt és csak egyharmad része volt függetlenségi. Es azok, akik most ellenünk mocskolódnak, halottaikból való feltámadásukat ép annak köszönik, hogy mikor az idő folyása szükségszerűleg

elvi kérdést tolt előtérbe, a koalíció mindegyik pártja a maga elve mellett annyira megállt, hogy inkább feladta a hatalmat, mintsem hogy lemondjon elveiről. Azt állítani tehát, hogy a függetlenségi párt nem igyekezett elveit megvalósítani, valóságos aberráció.

Mi lesz ebből a szegény országból, ha azok, akik a jelen viszonyok közt alkotásra vannak hivatva, az alkotást abban látják, hogy újra meg újra, százszor ismételt cáfolatok ellenére, sárgult papirost csépelnek és a nemzet ügyeiért évtizedek óta küzdő férfiakat leráncigálják? Ennek a harcmódnak egyik mestere im Lukács László, aki a miniszteri székhez csakugyan nem illő módon folytat velem szemben politikai küzdelmet.

Fedák Sári leleplezései.

— Tulzott reklám. —

Fedák Sári — úgy látszik — nem találja helyét a színpadon és a „Művészet” rovatban. Kiállott tehát a hírlapok hirdetés oldalára és onnan szavalja a jó tanácsokat, festi „Az öltöző titka”-it — valószínűleg nem ingyen...

Hát ez guszpusztus és izlés dolga! De már az a modor, melyben ezt megeseleksi, egyenesen felháborító. Mert önmagáról beszélhet, ha már az arra hivatottak elfeledkeztek róla. Azonban másokról nincs jussa — ferde felfogások után — itélkezni a nagy nyilvánosság előtt.

Hogy ők — a színésznők — a színpadok mögött miféle mesterkedésekkel öltözködnek, hogyan kenik-fenik magukat szerepkörükhez képest, ahhoz a színpadon kívül eső női társadalomnak semmi köze nincs. A festett, mesterkelt színpadi világot azonban ne igyekezzék a tőlük oly távol álló társadalomba kiráncigálni. Ez ellen tiltakozunk.

Azt állítani, — még ha fizetett hirdetésben mondja is — hogy: „az a nő, aki azt meri mondani, hogy ő bizony az öltözködéskor hidegviznél egyebet nem használ, az vagy nem mond igazat, vagy kint fekszik már a virágos hant alatt” és hogy „női szépség nincsen kozmetika nélkül” — egyenesen arcpirító merészség, nagyzó valótlanosság.

Tudunk mi akár hány komolyan gondolkozó igazán uri hölgyet, sok gyerekű anyát, aki soha hidegviznél egyebet nem tett az arcára és 40 év körül is kisasszonynak szólítják. Ez pedig nem a kozmetika — különben arcbőrt tisztító — előnyét, hanem a természetadta igaztűdeséget, szépséget jelenti. Vagy talán ilyent akarnának festeni!?

Elismerjük, mert szomorúan látjuk, hogy a festett világ utánzó napról-napra mindennél szaporodnak. Hogyne, hiszen a Fedák Sári féle példák sokakat megtévesztenek, örvénybe csalnak. É ma már a serdültebb iskolás leánykák között is van olyan balga vélemény, hogy aki kozmetikai szereket nem használ, az nem uri vagy olyan szegény, hogy ilyesmire nincs pénze. — Pedig a dolog megfordítva áll. Sok olyan van, akinek bőségesen jutna, viszont olyanok is használják a festéket, akik nélkülöznek, nyomorog-

nak és inkább megéhezik, csak hogy az arcukat Fedák Sári módjára kenhessék. Mert aki egyszer elkezdte használni ezt a mázsolást, annak aztán folytatnia kell mindaddig, míg csakugyan kikerül „a virágos hant” alá, mivel a nélkül nem tanácsos emberi szem elé menni, még ha valóságos lyukakat rág is az oly drága kenőcs becses arculatán...

Fedák Sári felfogása szerint — úgy látszik — egy fokon áll az éptestű nő a nyomorokkal, mert a nyomorékságot is helyre lehet ütni testegyenest és gummitöltekekkel. Na persze az utcán a színpadon ilyenmivel és kikent-fent arculattal, talán pillanatnyi hatást a nyomorékok szintén elérhetnek, de ha otthon lehámozzák magukról a vendégszereplő szépség eszközeit, — arról jobb nem beszélni...

Mária Terézia idejében is annyira el volt terjedve az arc mázsolás, hogy az ellen a királyné szigorú rendeletet bocsátott ki. Megtiltotta általában de főleg az udvari hölgyeknek, hogy arcukat kifessék. A rendelet folytán a kifestetten talált hölgyeket uton-útfélen nyilvánosan megszólták és megszólították, ezenkívül pedig az erkölcsre örködő rendőrség egyik-másikat be is csukta...

Most ismét annyira terjed ez a pénz-pazarló, semmi gyakorlati előnyt nem biztosító rossz szokás, mely az egészségre annyira ártalmas, hogy a kiküszöbölésére valóban külön törvényt kellene alkotni...

Ezeket kívántam megjegyezni a Fedák Sári kozmetikai bölcsekedéseire, mellyel a hölgyközönséget — általánosítva — megbántotta. Hiszem, hogy elegenden akadnak még, akik velem tartva, igazságtalan állításait visszautasítják.

Ha jelen felszólalásomban netalán a szokottnál erősebb kifejezéseket használtam volna, ezt a közönség méltó felháborodásomnak tulajdoníthatja. Mert az még sem járja, hogy Fedák Sári, aki színész és így csupán a színpadi dolgokat ismerheti legkövetlenebbül, mindenkit egy kalap alá véve, — festettnek minősítsen...

Székelly asszony

A Kossuth-párt határozata.

A 48-as függetlenségi Kossuth-párt hétfőn Tóth János ügyvezető alelnökkel élén pártértekezletet tartott és Lukács László pénzügyminiszter képviselőházi támadásával szemben a következő határozatot hozta:

„Lukács László pénzügyminiszter a képviselőház 1911. évi február hó 9-én tartott ülésében tényként állította azt, hogy 1907. október 8-án az előző kormány aláírásával szerződés lett megkötve a magyar és osztrák kormány között, nem az önálló bank, hanem a közös bank alapján és ezzel szemben Kossuth Ferencnek 1907. október 8-ika után tett, az önálló jegybank tekintetében az ország szabad rendelkezési jogát biztosító és hangoztató több nyilatkozatát idézte. Az előbbi állításnak és az utóbbi tényeknek egyaránt szembe helyezésével célszerűen vádat emelt Kossuth Ferenc ellen, akként igyekezvén őt az ország előtt feltüntetni, hogy mást cselekedett mint miniszter és mást hirdetett, mint pártvezér.

Désy Zoltán országgyűlési képviselő a képviselőháznak 1911. évi február hó 11-iki ülésében fölhiyta Lukács László pénzügyminisztert ezen vádnak, illetőleg azon állításnak, hogy az előző kormány a közös bank alapján 1907. október 8-án szerződést kötött, az ország előtt köteles nyílt bizonyításra és Désy Zoltán beszédében nemcsak tagadta ezen tényállás igaz voltát, hanem az ország előtt ismeretes, a képviselőháznak is bejelentett szerződés adataival és egyéb bizonyítékaival igazolta Lukács László pénzügyminiszter állításának valótianságát.

A képviselőháznak ugyanezen ülésén pedig Andrassy Gyula gróf kijelentette, hogy olyan beszédéről, amelyben az előző kormány a közös bank alapján 1907. október 8-án magát lekötötte volna az osztrák kormánnyal szemben, tudomása nincsen, pedig ha ilyen szerződés tényleg kötöttetett volna, neki, mint az előző kormány egyik tagjának, erről tudnia kellett volna. Kijelentette továbbá, hogy a függetlenségi miniszterek a kiegyezés alkalmával nem állapodtak meg a közös bank szabadelmára vonatkozólag, hanem ragaszkodtak azon elvi állásponthoz, hogy az önálló bankot föl kell állítani és Kossuth Ferenc fenntartotta akciósabadságát az egész vonalon a bankkerdesben.

Ugyanezen ülésén Lukács László pénzügyminiszter a hozzá intézett felszólításra azon álláspontra helyezkedett, hogy állítását a képviselőházban nem bizonyítja, hanem hajlandó a parlamenten kívül négy bizalmi férfinak előterjeszteni bizonyítékait.

A fenti tények után az országgyűlési negyvennyolcas függetlenségi Kossuth-párt megállapítja azt, miszerint Lukács László pénzügyminiszternek az az állítása, hogy 1907. október 8-án az előző kormány aláírásával szerződés lett megkötve a magyar és osztrák kormány közt a közös bank alapján: nem felel meg a valóságnak.

Ebben a pártot megerősíti:

1. Kossuth Ferenc és Andrassy Gyula gróf minisztereknek föltétlen szavahihetősége, amely szemben áll Lukács László fenti állításával;

2. Az 1907. október 8-án megkötött ismeretes szerződés, mely nem a közös bank alapján lett megkötve;

3. Désy Zoltán képviselő 1911. február 11-iki beszédének érdemleges bizonyítékai, melyek nem cáfolttak meg;

4. Lukács László pénzügyminiszternek a parlamentben fölajánlott nyílt bizonyítás elől való kitérése.

5. Az a közismert tény, hogy a Wekerle-kormány 1907. október 8-ika után 1909. február havában a kartell-bank alapján tárgyalt az osztrák kormánnyal; már pedig ha előzőleg a közös bank alapján kötött volna szerződést, akkor sem a Wekerle-kormány hatvanhetes miniszterei nem léptek volna a kartell-bank alapjára, sem az osztrák kormány ez alapon nem tárgyalt volna, hanem a közös bank alapján állítólag megkötött szerződés beváltását követelte volna.

6. Az a közismert tény, hogy amikor a kartell-bank létesítésére irányuló tárgyalás sikertelen lett, a volt kormány 48-as miniszterei, Kossuth Ferenc és Apponyi Albert gróf szóban és írásban az önálló bank felállítását kérték és sürgették. Ő felsége előtt az összkormány tudtával; már pedig ha az osztrák kormánnyal a közös bank alapján kötöttek volna szerződést, az önálló bank föllállítására irányuló előterjesztést nem tettek és nem tehettek volna Ő felségének.

A bizonyítás azon formáját, melyet Lukács László magának választott s amely szerint az ország közérdekét mélyen érintő ezen ügyben álláspontja védelmére egyrészt egyoldalul citalt titkos jegyzőkönyvből és ugyanakkor a jegyzőkönyv titkos voltára és nyilvánosságra nem hozhatására való hivatkozással a védelmet és igazságot elzárta a való tényállás földerítésétől; másrészt a nyílt színen, a parlamentben tett állítását és vádját nem nyíltan az ország színe előtt, nem a parlamentben, hanem a parlamenten kívül egyes bizalmi férfiak előtt kívánja bizonyítani — a párt a parlamentárizmussal, az alkotmányos fölfogással, a vád és védelem egyenlő fegyvereit lehetővé tevő igazsággal összeegyeztethetőnek nem tartja; azt az eljárást pedig, hogy egy miniszter nyíltan támad, de titokban akar bizonyítani, a miniszteri állás erkölcsi tekintélyével összeegyeztetni nem tudja.

A közérdek szempontjából szükségesnek tartja a párt felszólítani Lukács László pénzügyminisztert, hogy az általa titkosnak jelzett, de részéről folyó hó 9-én a képviselőházban felhasznált és tartalmilag részben ismertettet idevonatkozó iratokat a képviselőház elé terjessze, hogy azok a nemzet ítélete alól el ne vonattassanak.

Mindezek alapján a párt Kossuth Ferenc alapítván megádatatásával saját magát is megádatadottnak tekintvén, vezére és politikája iránti törhetetlen bizalmával kijelenti, hogy Lukács László pénzügyminiszternek a nemzet megtévesztésére irányuló valótlán állítását és vádját a leghatározottabban visszautasítja.

HIREK.

— **A bank vita.** A bankjavaslat általános viája hétfőn véget ért. Ez ülésen még egy Kossuth-párti szónok beszélt a javaslat ellen, aztán pedig, mivel több szónok nem jelentkezett, az elnök az általános vitát befejeztette. Most a záróbeszédet kerülnék sorra. A majdnem öt hétig tartó bankvita során — a javaslat általános tárgyalását január 11-én kezdék meg — összesen huszonnyolcan nyújtottak be határozati javaslatot, közülük Kossuthon és Földesen kívül Justh Gyula, Batthyány Tivadar gróf, Polónyi Géza, Holló Lajos és Bakanyi Soma. A határozati javaslat benyújtói nem mindannyian elnek a má-odszi fölszólalás jogával, úgy, hogy valószínűleg tíz tizenöt záróbeszéd lesz. Így a javaslat általános tárgyalása előreláthatólag még ezen a héten véget ér. Mivel a bankjavaslatból február tizenötödikéig — ameddig a bankszabadelmet ideiglenesen meghosszabbították — nem lett törvény, szükségessé válik a szabadelomnak újlag való meghosszabbítása. A két kormány egy-két napon belül közzéteszi azt az intézkedését, melynél fogva a közösbank szabadelmát május végéig meghosszabbítja. A bankvita nagy terjedelmének másik következménye az ujoncozás elhalasztása lesz, amit az tesz szükségessé, hogy az ujoncjavaslatoknak március elsejéig való letárlalása már nem remélhető.

— **Kinevezés.** Az igazságügyi miniszter Wermešcher Vilmos erzsébetvárosi járásbírósi irodatisztet az oklándi járásbíróshoz telekkönyvvezetőnek nevezte ki.

— **Házasság.** Rozenberg Etelkával, Dénes Samu járási m. kir. állatorvos nevelt leányával, illetőleg sógornőjével e hó 7-én kötött házasságot Fischmann Alfred, Fischmann Ignác budapesti háztulajdonos fia Budapesten, a VI. kerületi anyakönyvi hivatalban. Gratulálunk!

— **Vidéki mulatságok.** Ismét három vidéki mulatságról adhatunk hírt. Kettőt e hó 18-án és a harmadikat 25-én rendezik. Az oklándi Polgári Olvasó-kör a község háza nagytermében rendezti zártkörű táncvigalmát szombaton este 8 óratól 1 K-ás személyenkénti belépési díj mellett. Ugyanezen este 6 órakor pedig a székelydályai Ifjúsági Egyesület tartja az állami elemi iskola tantermében színelőadással egybekötött jótékonycélu kosaras táncmulatságát. Színtre kerül Berczik Árpád „Székelyföldön” című három felvonásos népszínműve 60 filléres belépési díjjal. Szentegyházfaluban a tanítótestület, az ifjúság bevonásával e hó 25-én a község háza termében iskolai jótékonycéllal, színelőadással kapcsolatos zártkörű táncestélyt rendez. Ételekről és italokról is gondoskodik a rendezőség. Előadják Ney K. „Inkognitó” c. 1 felvonásos bohózatát: Zsigmond Márton, Mihály Imre, Tankó Béni, Hozó János, Tamás Árpád, Tamás Géza, Ambrus Károly, Sándor Lőrinc, Bakó Károly.

— **Virágos városok.** Az idei tavaszon ujult erővel indul meg az a mozgalom, melynek célja, hogy a főváros középületeinek, valamint magánházainak erkélyeit és ablakait virággal ékesítsék föl. A bizottság, melynek elnöke Bartóky József földmivelésügyi államtitkár és buzgó pártolója Bárczy István fővárosi polgármester, lelkeshangu felhívást fog intézni a közönséghez a szép cél megvalósítása érdekében. A szomszéd Segesváron is gyönyörű élő virágdísz láttunk múlt évben az állami polgári leányiskola épületén, ugyszintén egyes magánházakon is. Vajjon Székelyudvarhelyt lesz-e, aki e szívet-lelket gyönyörködtető ideát megvalósítsa! Sok haszontalan, semmit érő dívatot utánoztunk eddigelé; ezt a valóban nemes irányú mozgalmat csakugyan érdemes lenne követni...

— **A harmadfokú iparhatósági véghatározat.** A közigazgatási bíróság egy hozzá intézett felebbezést érdemi tárgyalás nélkül hivatalból visszautasított, mert a felebbezés a kereskedelemügyi miniszternek egy harmadfokban hozott iparügyi határozata ellen irányult. A közigazgatási bíróság kimondotta határozatában, hogy a harmadfokú iparhatóság véghatározata ellen semmiféle további jogorvoslatnak helye nincs.

— **A tisztviselői kör** folyó hó 13-án (hétfőn) tartotta évi rendes közgyűlését Embery Árpád főgimn. tanár elnöke mellett. Az elnök szép szavakban emlékezett meg a kör létrejöttéről s annak 10 éves múltjáról. Kitérte és további lelkes tevékenységre buzdította a kör tagjait. A kiküldött bizottságok jelentése, az egyesület számadásának megvizsgálása és az új költségvetés elfogadása után, a tisztviselői kar állásáról lemondott, mely után Gothárd János polgármester korelnök vezetése mellett az új tisztikar egyhangulag a következőképp választotta meg. Elnök: Embery Árpád, alelnökök: Gyerkes Mihály és Dósa Aladár, titkár: Bálinth József, jogtanácsos: Dr. Soó Dénes, jegyző: Baczó Sándor, pénztárnok: Jancsó János, ellenőr: Kábtető József, könyvtárnok: Blájer Balázs, gazdák: Horváth József és Szibán György, valamint 16 választmányi tag. A kör 10 éves fennállása alkalmából, közgyűlés után a Barkóczy Albert vendégfogadóban társasvacsorát rendezett, a melyen a tagokon kívül Haller János gróf főispán, Dr. Valentín Feenc orsz. képviselő, Dr. Sebesi János alispán is résztvettek. A főispán tagnak jelentkezett és a kör ügyeinek hathatós támogatását ígérte, a mely egy Tisztviselői Othon létesítésében nyerne legméltóbb kifejezést.

— **Ingyenes iparoktatás.** Az Ipartestületek Országos Szövetsége legutóbbi választmányi üléséből arra kérte Hieronymi Károly kereskedelmi minisztert, hogy a népoktatási szervezetre támaszkodó iparostanoncoktatást tegye ingyenessé, illetve tűzze napirendre az ingyenessé tétel előkészítését. A kereskedelmi miniszter a szövetséghez küldött leiratában kijelenti, hogy a kérelem dolgában a tárgyalásokat a vallás- és közoktatásügyi miniszterrel megkezdette.

— **Tenyészállat-kiállítás és vásár.** Az Udvarhelyvármegyei Gazdasági Egyesület díjazással egybekötött országos jellegű tenyészállatkiállítását és vásárát Székelykeresztúron ez évben is február 28-án és folytatólag március 1-én megtartja a szokásos feltételek mellett. Kiosztásra kerül a földmivelésügyi

miniszterium 1600 K, az O. M. G. E. 100 K, 1 ezüst és bronzérme, valamint az E. G. E. 200 K adománya. Kiállítani bármily fajta szarvasmarhát lehet, de pénzdíjat csak magyar erdélyi fajta 2 éves bikák és egyéb tenyész állatok nyerhetnek; nyugati fajta állatok diszokivelet kaphatnak. Bővebb felvilágosítással Hlatky Miklós, az egyesület titkára szolgál.

— **Csalás.** Az idén a takarmány répamag ára örvedetes módon igen jutányos, ugyszólván a tavalyi áraknak harmadrészeért kapható a legmegbízhatóbb minőségben is. Dacára ennek, — mint értesülünk — sok ismeretlenségű vidéki kereskedőnek Morvaországból, Bisenzből szállítanak csekély értékű répamagot. Köztudomású, hogy ott Oroszországból került csiraképtelen maggal keverik a jó csiraképes répamagot és ezen keveréket eladják kereskedőknek, kik ugylátszik nem ismerik e dolgot. Akik tehát meg akarják magukat kímélni későbbi nagy kellemetlenségtől, saját érdekükben cselekszenek, ha a kik Bisenzből szállított répamagot, mielőtt elhasználnák, alapos csirázási próbának vetik alá.

— **A homoródszentmártoni állatvásár,** mely e hó 12-én-13-án folvlt le, kiválóan sikerült. Az állatfelhajtás nagy volt, de azért az árak szilárdan állottak. Az igás ökor párját 4-500 koronával fizették. Mintegy hét vésuti kocsi szállítottak el állatokat Budapestre és Komáromba.

— **A szaj- és körömfajás az udvarhelyi járásban** — Korond, Parajd, Székelyvárság és Zetelaka községek kivételével — megszűnt.

— **Mozi az iskolában.** A mozgófénykép készülékek újabb időben oly olcsók lettek, hogy Ausztriában már az a terv merült föl, hogy helyes és tanulságos volna a mozgófényképek segítségével az iskolai előadásokat a kis diákok számára tanulságossá és élvezhetőbbé tenni, a mostanság — sajnos — sokhelyütt lelketlen, üres, előadások élénkebbé tételére, amely előadásoknál gyakran nem esoda, ha a kis diákok unatkoznak, nem figyelnek, elaludnak és nem fejlődnek. Minthogy ez a terv már több helyütt is fölmerült, az osztrák iskolaügyi tanács helyeaválóknak látta rendeletet adni ki az összes iskolavezetőségekhez, hogy a mozgófényképek esetlegé használatánál tűzbiztonsági hatósági engedélyt kell beszerezni és a tűzbiztonságra kettőzött figyelemmel kell folyton ügyelni.

Közgazdaság.

A legelő-javítás módosítai.

Igen érdekes és figyelemre méltó feleletet olvasunk a „Köztelek” közlebbi számában a hegyvidéki legelők javításáról. Miután a legelő-javítás nálunk egyik legfontosabb kérdés, a közleményt itt adjuk:

Egy elhanyagolt, bokrokkal benőtt, elkopárosodott hegyvidéki legelő termőképessége tétele akkor, ha már a legelő-esoda kitiporta, az esővíz pedig lemosta a vékony humuszréteget, elég nehéz dolog. Sokszor hallani azt, hogy a községi legelők megjavítása megkezdődött, mert a bokrokat kiirtották. Ez pedig tévedés. Mert ha egy lejtős domb- vagy hegyoldalon a bokrokat kiirtjuk, azzal kétségtelemül megmagyobítottuk a fütermésre alkalmas

földterületet, de még ezen művelet nem „legelőjavítás”, csak a javításra alkalmassá tétel.

Azt tekinthetjük legelőjavításnak a szó igazi értelmében, ha a legelő esoda jobb megélhetését segítjük elő, azaz dusabb, tömöttebb fűnövést produkálunk és olyan növényeket plántálunk oda, amelyek izletesebb és nagyobb tápértékű takarmányt adnak. A legelőjavítás célja az, hogy amely területen eddig megélt egy darab állat, ott ezentul megéljen kettő, és ahol ezelőtt a legelő „koplálólhely” volt, ott ezentul „táplálólhely” legyen, nem merve említeni az olyan dus fütermő legelőket, melyet Németországban állítottak elő a „meliorációkkal”, azaz jó talajkultúrával, erős trágyázással és fűmagvetéssel, azeelőtt értéktelen földeken és ma ezen legelőket „hizláló legelőknak” (feltweide) hívják, mert a tinó rajtok meghizik, a fejőstehen pedig „teljes tejelesben” marad. Erről mi magyarok ma még nem beszélhetünk, de talán mi is eljutunk az „intenzív legelőgazdaságba” kis idő múlva. (Mint tette a tescheni főhercegi uradalom a múlt években.)

Hogy az ilyen közlelő feljavítására, az termőképessége tételére mily javítási munkák szükségesek, azt csak a helyszíni szemle alapján lehet meghatározni, mert a legelőjavítás nem sablonszerű dolog, mivel mindenütt más és más. Attól is sok függ, hogy a tulajdonos mily munkákat, költséget számra az ily elkopárosodott terület kulturállapotba hozatalára? Privát birtokosoknak a földmivelési miniszterhez intézett kérésére az illetékes kerületi központi legelőszakértő lesz kiküldve, hogy a tulajdonosoknak szaktanácsot adjon. Községek és birtokosságok pedig, ha 1 koronás helyeggel ellátott és a földmivelésügyi miniszterhez címezett kérvényeiket akár közvetlenül, akár az illetékes m. kir. gazdasági felügyelőség útján fölterjesztik, a legelőjavításra államsegélyt kaphatnak. Hogy a legelőjavításhoz miféle munkák és teendők szükségesek, azt a központból kiküldött legelőszakértő határozza meg a helyszíni eljárás folyamán. Ugyanő tesz majd felsőbbeségének javaslatot az államsegély mérvére nézve is.

D. B.

Méhészet.

Az udvarhelymegyei méhészegyesület elnökségétől.

Meghívó.

Az udvarhelyvármegyei méhészegyesület folyó évi február hó 19-én d. u. 4 órakor kezdődőleg Székelykeresztúron, az áll. elemi népiskola egyik termében rendes választmányi ülést tart, melyre az egyesület választmányi tagjait és a méhészet iránt érdeklődőket tisztelettel meghívja az

Elnökség.

TÁRGY:

1. Múlt ülés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése.
 2. Jelentés az egyesület folyó ügyeiről (évkönyv, ügyvitel stb.)
 3. Közgyűlés előkészítése. Pénztárvizsgáló bizottság kiküldése.
 4. Minő eljárásokat és feltételeket igényel a mézhozam biztosítása címmel előadást tart: Kozma Miklós fiatfalvi ig.-tanító, egyel, alelnök.
 5. Új tagok felvétele.
 6. Indítványok.
- Székelyudvarhely, 1911. február hó 12-én.
1911 febr. 19-én a Székelyudvarhely és vidékéről jövő vál. és rendes tagok a d. u. fél három órakor Székelyudvarhelyről induló vonattal jöhetnek.

FIGYELEM!

AIDA VERGE és **BLUE STAR** CONTINENTAL

CIGARETTAPAPIROK CSAK AZ ITT LÁTHATÓ KÉPEKKEL VALÓDIK.

ÓVAKODJUNK ÉRTÉKTELEN UTÁNZATOKTÓL! ::

Eladó ház. Székelyudvarhely helyén, az Orbán Balázs utcában kő és teglából épült 3 szoba, konyha, pince, sütő és mosókonyha, a hozzá tartozó melléképületekkel és kerttel — jutányosan eladó. Értekezni Borbély József cipésznel.

Szám: 452—1911. tkvi.

Hirdetmény.

A m. kir. Igazságügyminiszter 1906 évi július 6-án 14114. sz. alatt elrendelte, hogy az oklándi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság a hozzá tartozó Telekfalva község telekkönyveiben fölvevett mind azon ingatlanokról, amelyekre az 1886. XXIX. t. c. 16. és 18. §-ainak esetében — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében elmentéssel elni kívánják, irasbeli elmentésmódjukat hat hónap alatt vagyis 1911. évi augusztus 26 napjáig bejárólagon a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után elmentésmódjuk többé figyelembe vételre nem fog.

E célból a helyszíni eljárás a nevezett községben 1911. évi március hó 16-án fog kezdődni.

Ennélfogva felhívattak:

1. mindazok, akik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánják tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitézött határnapon kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseket igazoló okiratokat mutassák fel:

2. mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t. c. 15-18. és az 1889. XXXVIII. t. c. 5. 6. 7. és 8. §-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azoknál igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az átíráshoz szükséges adatokat az átíráshoz létrejött előtt a kiküldött előtt szóval ismerje el és a tulajdonjog be-

kebelezésére engedélyt nyilvánítsa, mert különben jogaikat ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek; és

3. azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, hogy a bejegyzett jognak törlesztést kérlemeznek, illetve, hogy a törlesztési engedély nyilvánítsa vegett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesében a bélyegmentesség kedvezménytől elesnek.

A kir. bíróság mint telekkönyvi hatóság.

Okland, 1911. február 6-án.

Kelemen Kálmán s. k. kir. albiró

A kiadmány hiteleül:

Szeles Félix,

kir. tkvezető, h. j. b. irnok.

522—1910. tkvi. szám.

Hirdetmény.

Felesorolás községre nézve az 1892. évi XXIX. t. c. értelmében a tényleges birtokos tulajdonjogának a telekkönyvbe való bejegyzése és a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése iránti eljárás befejeztetve, ez azzal a felszólítással tételük közé:

1. hogy mindazok, kik az 1886. XXIX. t. c. 15. és 17. §-ai alapján ideértve a §-oknak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban és az 1891. XVI. t. c. 15. §-a pontjában foglalt kiegészítéseit is — valamint az 1889. XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891. XVI. t. c. 15. §-a b. pontja alapján történt törlések érvénytelenségét kimutathatják, e végből törlési keresetüket hat hónap alatt, vagyis 1911. évi augusztus hó 26 napjáig bejárólagon a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert az ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után indított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki

időközben nyilvankönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok akik az 1886. XXIX. t. c. 16. és 18. §-ainak esetében — ideértve az utóbbi §-nak az 1889. XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítéseit is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében elmentéssel elni kívánják, irasbeli elmentésmódjukat hat hónap alatt vagyis 1911. évi augusztus 26 napjáig bejárólagon a telekkönyvi hatósághoz nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő eltelte után elmentésmódjuk többé figyelembe vételre nem fog.

3. hogy mindazok akik az első és második pontban körülírt esetekben kívül ez eljárás és az ennek történt bejegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogaikat bármely irányban serte velük — ideértve azokat is akik tulajdonjog arányának az 1889. XXXVIII. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e te-

kintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis 1911. évi augusztus 26-ig bejárólagon nyújtsák be, mert ezen meg nem hosszabbítható záros határidő elmulasztán az említett bejegyzéseket csak a törvény rendes útján csak az időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogának sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek, akik a kiküldöttnek eredeti okiratokat adtak át, hogy amennyiben azokhoz egyszersmind egyszerű másolatokat is csatoltak, vagy ilyeneket pótlólag benyújtanak az eredetiekkel tkvi hatóságnál átvehetik.

A kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.

Okland 1911. évi február 10-én.

Kelemen, s. k. albiró.

A kiadmány hiteleül

Szeles Félix,

kir. tkvezető h. j. b. irnok.

A múlt a múlté,
a jelen és a jövő a

Smith-Bros írógépe!

Kérjen prospektust

FARAGÓ TESTVÉREK

.. kizárólagos elárusítóktól ..

Budapest, V., Nador-utca 17 s/

SZÉKELY-UDVARHELY

tiszta 48-as függetlenségi lap, Udvarhely egyike legelterjedtebb közlönye. Megjelenik hetenkint 2 szer. Előfizetési ára félévre 5 K. Elterjedtségénél fogva hirdetésekre a legalkalmasabb.

Emle Adria Rákóczy Szt-István Szepesi len

legjobb magyar gyártmányú díszlevélpapírok. Ezekon kívül közönséges és finom, színes és virágos levélpapírok és borítékok, levél-kártyák, gyász- Képes levelezőlapok 20-féle helybeli felvetel, levélpapírosok stb. Nagy választék tájképes virágos, genre, művész- és alkalmi kártyákból és üdvözlő jegyekből

NYOMTATVÁNYRAKTÁR

Allandóan kaphatók mindenféle

kész nyomtatványok,

u. m. községi, körjegyzői, szolgabíróági, végrehajtói, ügyvédi, lelkészi, iskolai, üzleti és különféle magánügyi nyomtatványok.

KÖNYVNYOMTATO- ÉS KÖNYVKÖTŐ-INTÉZET

BETEGH PÁL

KÖNYV-, ZENEMŰ- ÉS PAPIRKERESKEDÉS

Mindenféle színű, nagyságu, színyű és minőségű irodai és

PAPIROSK

vonalzott és sima levélpapírok, vonalzott és rovatos papírok, rajzpapírok, írógéppapírok, csomagoló és selyempapírok, másolópapírok, itató-papírok, szűrő-papírok, torta- és befőző-papírok, könyvkötő papírok és papírkülönlegességek. Kártyapapírok.

Lemezpapírok minden sulyban. hangjegypapírok. Sorvezetők.

Irkák, füzetek,

jegyzetkönyvek, hangjegyfüzetek, rajzfüzetek, vázlatkönyvek, diszminák, szépirási és rondírási minták. Olcsó legyező-falrajzek, klozetpapírok, szivarkabüvely, szivarka s névjegyárcák Dohány-, szivartárcák bőrből és fémről. Bőrtárcák, pénzes-erszények okmány és írománytáskák.

Székelyudvarhelyt, Kossuth-utca 31. (saját ház).

Ajánlja modern gépekkel szakszerűen berendezett villam-motoros

KÖNYVNYOMDÁJÁT

mindenféle könyvnyomdai munkák, u. m.: művek, füzetek, táblázatok, hatósági és üzleti nyomtatványok, meghívók, eljegyzési és esküvői kártyák, névjegyek, falragaszok, körlevelek, gyászjelentések stb. pontos és jutányos áron való elkészítésére. Ajánlja továbbá

könyvkötészetét

honnan izléses munkák a legrovidebb idő alatt olcsó áron kerülnek ki

Acélírótollak, ronditollak, üveg-tollak, tollszárok, dísztollszárok. Ironok, fekete, színe ironok, notes-ironok, csavarironok (crayonok), zsebironok, csavarironbetétek, ironvédők, ironhegyezők. Kréták, iskolai, kávéházi és fajelző kréták, színes kréták. Tinták, legjobb irodai és másoló tinták, színes, vegy- és ruhajelző-tinták, bélyegzőfesték, tus, mézga, folttisztító, bronz.

HEGEDŰ, hegedűvonó, hurok, hegedű-iskola, hegedű-alkatrészek. Gramophon és fonográfok, lemezek és hengerek. Hangoló-sipok és ... rnak. Monogramok fehérnemű és levélpapírjelzésre. Kezi nyomda. — Különböző bélyegzők, pecsétviasz, festékpárnák, ostyak. Ajtóablak és névfeliratok öntött fémről, ardezszkalapácsok gyári áron.

A hazai és külföldi jeles írók művei, ifjúsági iratok és képeskönyvek folyton vannak készletben. Teljes Magyar Könyvtár. A székelyudvarhelyi középiskolákban és a városi és megyei elemi népiskolákban használatban levő összes tankönyvek rakára. Szótárak, térképek, naptárak, imakönyvek, albumok, emlékkönyvek, üzleti beíró könyvek, főkönyvek, pénztárkönyvek, naplók, jegyzőkönyvek, másolókönyvek, bevasárló könyvek, zsebkönyvek (notesek), pénztártömbök (Block), dárcá és szelvénykönyvek.

Körzők,

vonalzók, háromszögek, szögmérő, rajzdeszkák tolltokok, itató-deszkák, olaj- és zfesték minden színben. Ecetek. Irodai és zsebtintatartók, disztintatartók, tollállványok, szivacs-csésze, író-mappák. Legjobb dörzsmézőgák, gummiszalagok. — Rajzszögek, szönyegszögek, kapesok stb.